

„Застава“ излази сваки дан двапут, а недељом сваке недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

(Јутарњи лист.)

Издање „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чанића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

Нова странка.

У последње време начу код нас сваки даном нове странке. То је знак времена и друштва. Дошло је време, када је народ наш прогледао, те се не да више заваравати од себичњака и спекуланата, но је упознао људе, странку, која му је истински пријатељ. Ну наше друштво није се још пречи-стило. Има их много међу нама, који су све до скоро заувимали видна места у нашем друштву, вредили су као неки народњаци, људи светла карактера, стална начела — а у ствари били су обични спекуланци, који су свагда и једино имали пред очима свој лични материјални интерес или самољубље. Већина данашњег друштва провидела је те људе и они немају данас места ни у једној поштеној странци, те и сами осећају, како им се омиче асура испод ногу. Губе углед, губе поверење а што је овакима најтеже губе, губе и досадање масне залогаше. Па шта је природније, но да се такви људи јате у једно јато, једну „странку“, којој од времена на време мењају име, али су чланови увек једни и исти.

Најпознатија таква „странка“ је у нас под именом „алмажани“. У Старом Бечеју имали су ти људи посебно име, звали су се „Тараћковци“. Сада пред изборе за угарски сабор „Тараћковци“ проширише свој круг чланова, али останакоше исти и по соју и по кову и по-сташе: „Дачина странка“. Откуда то име — то би они умели најбоље протумачити.

Ти „Дачинци“ сад пред изборе латеше се рада. Наравно, да им је на устима, као и осталим алмажанима, реч: слога — али само на устима. Скупили се ту с брда с дола, има их свакојакних, право шаренило. Али их све веже једна тежња: да и опет дођу до неке улоге, да се и њихова чује, а можда још и што друго. На дан доласка посланичког кандидата срп. нар. радикалне странке дра М. Свињарева држали су „Дачинци“ збор. Зборисали су и доконали, да позову дра Свињарева, да се одрекне свог начела и да буде кандидат те мешавине, па ће га онда они сви „својски“ потпо-моћи. Нека ступи као кандидат „српске народне странке“. Боже мој, и ти људи имају још обра-ва да говоре о српској народној странци и народносном програму?! Та до јуче је још већи део тих људи било слепо оруђе у рукама бивше мађарске вла-де; ти су људи били само по имену Срби а у ствари били су све пре, но Срби. А они остали пак не знају ни сами што су.

Ну оставимо све то на стра-ну. Ти старобечејски „Дачинци“ издали су и разашлију неке карте, у којима позивају све Србе

бираче, да не гласају на дра Свињарева, јер др. Свињарев не познаје народносни програм. Њему је прече радикалство од Српства. Србин не може на њега гласати и т. д. — Колико глупости, колико лажи! То може избацити једино „Дачина странка“. Ова је карта достојан умотвор тих људи

Зар се програм српске народне радикалне странке коси са народносним програмом? Има ли народнијег српског програма од програма српске народне радикалне странке? Та зар би се Словаци и Румуни могли удруживати са српском народном радикалном странком, да налазе противности између њеног народносног програма? Зар би др. Мита Мушицки, члан српске народне радикалне странке, могао седети на сабору у народносном клубу? Зар ви хоћете, да сте паметнији, родољубивији од Словака и Румуна? Зар ви, ви... „Дачинци“?! Да вам се човек сит насмеје, да ни-сте тако јадни, жалосни.

Ви хоћете слогу? Ево вам Кикинде. Тамо чланови српске народне радикалне странке не траже никакве изјаве од дра Полита, помажу његову кандидатуру, јер им је стало до народне ствари. А ви, досадање скутоноше сваке угарске владе, ви Тараћковци, Дачиновци, ва-ма је стало до народне ствари, вама је стало до слоге? — Вама је стало до нечег, је-сте, до — зобнице! Та вам се измакла, па зато сте сада „на-родњаци“. Какав програм, какво народњаштво, каква слога?! Где сте до сад били? Та ви баш хоћете да шекодите народној ствари, хоћете да подмећете, да мутите, да у мутном ловите.

Ну доста. Народ вас је ода-вно прозрео и презрео. Не тра-жи ништа од вас, но да га о-ставите на миру. Залуд вам ла-жи, залуд глупе поруке — те вам не упалише, јер народ по-знаје: „Дачинци“.

— сл —

Изборна борба у Угарској.

Из чаковачког среза

Пишу нам из Денте: У четвртак 13. априла о. г. по-сетио је наше место румунски народносни кандидат, Ђорђе Бребан, у пратњи румунског проте, више попова и тројице чаковачких Срба. Бребан је развио свој програм на румун-ском језику, који је за тим на српском језику протумачио Ми-та Клицић. Говорио је још ру-мунски прота и други. Надамо се, да ће сада и у чаковачком срезу, где и Дента бира, побе-дити народносни кандидат. Ми Срби у овом срезу имамо свега 84 гласа, но вољни смо да гла-само за народносног кандидата, јер се чврсто држимо уговора, који је међу народностима скло-пљен. Срби Денћани ће се тру-

дити, да одговоре својој дуж-ности као Срби, на челу са својим честитим свештеником. Који се пак буду повели за новцем барона Данијела, кан-дидата неких Чивута, ти ће осрамотити себе пред целим народом. Срби Чаковци држе сви сложни за народносног кандидата, па и Денћани треба да се угледају на њих.

Из турско-бечејског среза.

Пишу нам из Аде: Српска народна радикална странка ис-такла је за посланичког канди-дата на угарски сабор за тур-ско-бечејски срез нашег врлог председника српске православне црквено-школске општине, чла-на епархијске скупштине бачке, као и члана епархијског адми-нистративног одбора бачког, Јашу Мрксића ратара Ми, Срби а и многи Несрби Ађани јако смо се томе обрадовали. А како да не, кад у томе видимо ве-лико одликовање, којим се за-иста можемо поносити, да смо одхранили таква сина и честита Србина, који ће својски радити и бранити Српство на угарском државном сабору. — Казују љу-ди: куд ће куга него у свој род! Због те куге и пишемо ове ре-дове, пишемо их да и друга браћа Срби чују и виде, шта су устају неки несретници, и то на жалост баш Срби Ађани и то њих четворица, из саме зlobe и пакости да учине. А ево шта су урадили: У прошлу недељу Томину, 9. априла одоше у турско бечејски срез у намери, да руше углед нашег дичног и опште познатог чика Јаша. Одоше да одговарају бираче, да не гласају за Јашу Мрксића па и ружише га најгорим ре-чима. Изнећу имена тих опа-дача. То су: Гавра Драгин ли-цидер као вођа депутације, у пратњи Томе Стричевића, Ду-шана Јаковљевића — Бушила — и Јаковљевића — Јојића — Ти несрећници у нашој општини права су губа на здравом телу; све што је ваљано и добро, они хоће да обарају, а то сведоче и ови примери: Прошле године и-забрасмо два добра и примерна учитеља, снаге одличне, млади људи орни и вољни за рад, тако, да их и цела наша оп-штина воли и ужива у њима; али то се Гаври лицидеру и друговима не допада; те удри, протестуј, но власти их свугде одбише, јер им тужбе беху лажне и глупе у пуном сми-слу речи. Други пут дај опет тужи председника црквене оп-штине Јашу Мрксића но ту горе прођоше. Власти не само да их одбише него их и осу-дише, односно добише укор с тим, да ако се у будуће по-кажу у скупштини као букачи добиће папачки декрет — т. ј. биће из скупштине избачени.

Па сад, браћо Срби и би-рачи турско-бечејског среза, ви-дите какове људе имадоште у својој средини. Замислите какви

су ти људи, који, пошто овде у Ади не могу да израде ни-шта, јер их свако презире, иду чак у туђа места. Замислите само каква је то злоба и какав је то карактер. Срам их било! Са-мо, кад су се вратили у Аду, не хвале се како су се провели. Ми смо нешто начули. Чули смо да су зло прошли и с поку-њеним се носом вратили. Ако је тако, онда живела свест би-рача турско-бечејског среза. Право имате, јер заиста нашег дичног председника и нашег бу-дућег посланика нико оцрнити не може, јер дела његова сјаје у општини нашој и у целом Српству као алам камен, који потамнити не може. А ако до-бијете још такве госте као ову четворицу, треба да им пока-жете врх од чизама, да се не плећу у оно што нити разуму нити схваћају нити су за тако што дорасли.

Из белоцрванског среза.

Пишу нам из Белоцр-ванског среза:

Шомођи и његови натароши ни најмање се не осврћу на про-писе закона, који им најстрожије забрањују, да се мешају у из-боре посланика и да застраша-вају бираче. Они и даље терају своју самовољу као да и нема закона. Али то ће им се љуто осветити, јер је прошло време кад се то могло радити нека-жњено. Међу тим наш се народ ништа не плаши ових претња, јер зна, да су та господа не-моћна. Не боји их се, као што се не боји уједа крзубе бабе.

Колико су се неки натаро-ши захукали у кортеповању за Пешу, види се и по томе, што ревизору земљорадничких за-друга прече, да обавља свој по-сао, јер мисле, да он кортепује. У Избишту је натарош Зела за-бранио ревизору, да са члановима земљорадничке задруге о-држи састанак, јер бајаги-ту ће се радити за Томића. И у дру-гим општинама Шомођијевог среза наилазио је на сметње, међу тим ни у ком другом сре-зу није то било. И тиме се о-бележава Шомођијева управа.

Али све је то бадава. Народ се не плаши. Он ће овом при-ликом победити. Истина нала-зило се Срба, који су хтели да гласају за Пешу, али њихов је број све мањи, јер је народ у-видео, да је Пеша просто ору-ђе вармеђашке госпде, која би помоћу његовом да и даље могу пашовати, као што су и до сада.

Колико и шта вреди Пеша, видело се из његових говора. Тај човек не уме лепо да каже ни 10 речи. Тешко је слушати оно силно муцање, а јадни су-флер имао је доста муке, док му је помогао, да може продужити говор. Кандидат Пеша знојио се од муке, а народ се угледао и говорио: Зар овај да нам буде посланик? Та овај не уме овде, у селу, да каже

пред народом ни десет речи ваљано, а како ће на сабору пред толиким посланицима да говори! Неће он браћо да говори тамо. Не иде он да говори, него да изради себи, да буде жушан, а народу како било!

И они, који су били у први мах за Пешу, сад су се истреанили. Народ се све више сада збаја у једно коло, па ће, ако Бог да и срећа јуначка, и победити. Ако наш народ овом приликом сложено пође на биралиште, он ће и победити.

Кажу, да је Пеша дошао у велику неприлику, кад су му у једном селу довикнули: Је ли истина, господине, да ваша деца говоре само мађарски?! Пеша није умео да се одбрани од ове тешке оптужбе!

Изборна борба у Хрватској и Славонији.

Из бродског изборног котара.

Брод на Сави. Срби бирачи нашег града имали су неки дан договор, да коначно обележе своје становиште за предстојећи избор посланика. Наш првак и одлучни борац за народна права г. др. Никола Ђурђевић оцртао је у језгровитом говору данашње стање и важност садашњих избора и предложио, да сви ми Срби бирачи сложено кандидата сједињене српско-хрватске опозиције г. др. Ватрослава Брлића, нашим повјерењем одликујемо и порадимо да се и Срби бирачи нашег котара нами прикључе. Приједлог г. др. Ђурђевића усвојен је искреним одобравањем од свију нас једногласно. Браћа Хрвати примили су ту нашу једнодушну одлуку са радошћу и увјериће се, да смо сви на свом месту и да дужност нашу обављемо схваћамо.

Др. Никола Ђурђевић један од првака српске народне радикалне странке и члан управе сједињене српско-хрватске опозиције кандидује у Митровици.

Надамо се, да ће независни митровчани његову кандидатуру својски потпомагати и надати се, да ће га независни Хрвати оном искреношћу подупирати, којом је г. др. Ђурђевић бродског свог пријатеља др. Ватрослава Брлића са својим суграђанима Србима подупр'о.

Векерлова изјава.

Министар-предсједник Векерле је изјавио, да је бан Пејачевић изјавио угарској влади, да ће у Хрватској и Славонији бити потпуно слободни избори Међутим по извјештајима, које добивамо из појединих изборних котара, говоре, да је Пејачевић казао друго у Пешти а друго ради код куће. — Ми смо већ донијели, да ће заједнички чиновници гласовати слободно по свом увјерењу. А како ће аутономни чиновници? Према изјави Векерловој да је бан обећао, обвезао се, спровести слободне изборе, била би банова дужност да јавно огласи, да ће и аутономни чиновници моћи смјети гласати по свом увјерењу, али ми видимо баш те чиновнике на најживљем кортешком раду за — „народну“ стран-

ку. Слобода избора и данашњи власници у Хрватској и Славонији искључују се, не иду скупа.

Где је Гапон?

О овом пустолову, који је прошле године извео на кланицу силне руске раднике, у последње време искрсавају најразличитији гласови. Познато је, да је доказано, да је био прљаво средство руске полиције, а затим да је утекао у Монако, где је проводио дане рахат живећи по ондашњим коцкарницама. Доцније се поново вратио у Русију и од то доба му се изгубио траг. Преко једног манчестарског листа распростра је глас, да су га радници револуционари из овете обесили. Сад пак јављају из Петрограда, да су Гапонову лешину нашли на љубрету у близини Колпина. Тело му је тако унакажано, да га ја тешко повнати. У вапуту су му нашли 100 рубаља, што сведочи да га нису убили разбојници него је жртва политичке овете. Међутим један брзојав из Париза доноси глас, да су пука измишљотина сви гласови, што се проносе о Гапонову обијству. Овај брзојав каже, да су Гапона на заповест државних власти затворили у један манастир и хоће да га приморају на покајање. Из свега се види, да нико не зна где је свршио овај пустолов, а тако исто ни да ли је баш свршио, те је могуће, да се једног дана појави с новим неделом.

Џију-Џију.

У Будимпешти ће на ондашњем универзитету у атлетском клубу ових дана отпочети јапански универзитетски професор Шапаки Кихишабуру да обучава универзитетску омладину у јапанској јачачкој игри на њиховом језику, џију-џију. Та џију-џију игра не само да је за нас Европљане непозната, него нам она отвара очи — откуд Јапанцима она живавост и издржљивост, коју су показали у последњем руско-јапанском рату. Џију-џију игра није само атлетска и гимнастичка вежба, него је то јачачка игра, која и душевну и телесну снагу за рад у великој мери појачава. Не разваја само голу снагу, него улива храброст, срчаност и вештину. Улива самопоуздање у слабијег на супрот јачем. У Јапану почињу да се у џију-џију игру вежбају деца од 14 година, па све до потпуног развића настављају ту вежбу. Пре но што би њак отпочео душевни рад, дневно се из јутра од 4—7 сати се у џију-џију игру под лечничким надзором вежбају, од које их ни толико не ослобађају ни колико код нас од гимнастике. Универзитетски атлетски клуб је изабрао 60 љака, који ће дневно четири сата вежбати се у тој јачачкој игри.

Лечење рака.

У медицинској штампи било је већ више пута спомена о оном открићу невог енглеског лечника, да се болест рака, особито док је још у зачетку, успешно лежи љубичициним листом. О томе има једна занимљива вест у последњем броју угледног талијанског листа „Борнале д'Италија“. Неки лечник из Калмурана по имену Гвидо Пјерајини врло занимљиво описује један случај, у којему је лечио рак с помоћу љубичицина листа. Он пише: Код једног мог болесника, Јована Фалсоне, и ја и моји лечнички другови установили смо болест рака. Напредовање ове болести нисмо могли спречити ни с помоћу ножа, ни осталих средстава. Тада ми падне на-

ум, да га покушам лечити на енглески начин. Обојели део тела почнем облагати искуханим љубичициним листом и на наше највеће чуђење почела се рана тако брзо залечивати, да је већ после десет дана била потпуно залечена.

Буна у Наталу.

По извештајима из Дурбана поглајица у Наталу веома је озбиљан. Поглавица једног племена по имену Поглавица побунио се и устао против енглеских власти. Више поглавица неће да испуне захтев енглеске владе да се придруже експедицији против Бамбате, те се бојати да се не побуне све остале поглавице. Влада спрема велике војне експедиције. У Цијеперцбургу су мобилизоване већ све трупе. Возови цуни муниције отпловали су у крај где је дошло до буне.

Јачи келнер од гостионичара.

Један бечки гостионичар отпусти келнера без отказа. Морао је с места отићи. А због чега? Келнер је скупљао остатке јела, који иза гостију преостајаху и носио их је кући да храни своје цето. Гостионичару то није било право, јер да ти остаци припадају њему, а не келнеру. Келнер отиде лепо суду и тузи гостионичара ради отпуста. Суд је решио, да келнер није учинио никакав преступак тиме, што је остатке јела иза гостију себи скупљао, а гостионичар није имао право отпавити га од себе без отказа. — Суд је нашао, да су остаци од јела управо својина дотичног госта, који је јело платио, па је остатке могао, ако је хтео, и бацити. О чему све суд мора да — решава!

Време.

Према телеграфском извештају од 26. априла може се очекивати топавање време и буре.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 26. априла. — (Брзојавни извештај).
Готова роба.
Раж прве каквоће 13 кр. 50 п до 13 кр. 65 п.
Раж средње каквоће 13 кр. 40 п до 13 кр. 45 п.
Јечам за храну 14 кр. 80 пот. до 15 кр. 20 пот.
Јечам за кување пива — кр. — п до — кр. — п.
Зоб прве каквоће 16 кр. 20 п до 16 кр. 50 п.
Зоб средње каквоће 15 кр. 90 п до 16 кр. 20 п.

Раж за април 1906. — кр. — п до — кр. — п.
Раж за октобар — кр. — п до — кр. — пот.
Кукуруз за мај 1906. г. — кр. — п до — кр. — п.
Кукуруз домаћи 13 кр. 40 пот. до 13 кр. 50 п.

Брзојави „Застави“.

Стигли 14. априла.

Изборно претњање у Угарској.

Карлово. Томић ојајно дочекао у Јасенови, Стражи и Греденцу. Др. Малај говорио је румунски. У Николинци нису дали ником говорити, само Томићу. Томић говорио српски, а румунски говорио програм у реченицама. Румуни су ипак разумели Томића. Мађари звали Томића у Секељеве.

Вела Црква. Што блаже избору, то све већа насиља. Давас је Помођи чинио сметње у Стражи и Јасенови, те је још којекако довољено било др. Малају да може румунски протумачити кандидатов говор. У Гребенцу веле да је стигла наредба поджупана Јовановића којом забрањује Томићу путовање по румунским местима. Тужба ће се поднети, како се врше слободни избори под коалиционом владом. Сутра ће Томић, ако не буде сметње, држати програмни говор у Секељеве. Отпочеле су пресије и новац се просипа. У Јасенови особито дочекали Томића. Пеша са Помођијем одагле покушењ отишао.

Гомут о изборима.

Будимпешта. Гомут издао наредбу свима звањима, које стоје пред министарством трговине, у којој наглашава, да се pazi на чистоту избора. Сваки бирач треба да гласа по својој вољи. Позива управитеље звањима, да имају пред очима начело ове владе, те да не ограничавају званичнике, да дају израза својим политичким уверењима.

Из аустројског сабора.

Беч Министар-председник Гауч одговарајући на интерпелацију о угарским приликама, рекао је, да утешан обрт прилика у Угарској и данашње стање са уставног становишта срдечно поздравља.

БАДАВА НОВАЦА

нико не да, него јефтине хипотекарне

ЗАЈМОВЕ

(са амортизацијом) уз најумеренију награду, посредује

и даје

БЕСПЛАТНО ИЗВЕШТАЈЕ

као и користне поуке и упутства:

Канцеларија Плавше Лесковца
У СТАПАНУ, (Бачка).

1. 416 5—10